

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Oportere Ministros ante omnia sibi ipsis attendere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

minum, & abjectio plebis. Quam verò constanter in amore ingratissimæ & pestimæ gentis perseveraverit, quam ardentem necematus, & capitalissimo odio habitus ab inimicis, civibus, & popularibus suis, inimicos ipse dilexerit, quam facilis ad ignoscendum fuisset hostibus, & interfectoibus immanissimis & efferratissimis, fuerit in ipso fervore tanti sceleris mortis suæ, locupletissimè testatur, vel una ejus oratio: *Pater dimitte illu, quia nesciunt quid faciunt.*

CAPVT III.

De beneficentia erga infideles exercenda.

Nihil æquè juvat ad Barbarorum fidem benevolentiamque conciliandam, quam erga ipsos beneficentia, quæ à charitate ortum habet: dei enim non potest, quam sit ad persuadendum efficax charitas, & viscera digna Apostolo, juncta simul cum beneficentia: beneficentiam autem appello, qua fructum salutis fortunisque consulimus. Hanc in omni Rectore adversus subditos magnopere necessariam esse eleganter Gregorius ostendit: *Egentiu (inquit) mentem doctrina sermo non penetrat, si hunc apud eju animu manus misericordie non commendat. Tunc autem verbi semen facile germinat, quando hoc in audientiu pectore pietas predicantis rigat. Nam quasi jure, ut diximus, à percipiendis prædicatione gregu animu frangitur, si cura exterioris subsidij à Pastore negligatur. Quare si lucra animarum sitimus, compendiarie via beneficentia est: ea enim facile animos expugnat ac devincit, quicquid vult copiose perorat, atque persuadet. Nam idè Christi Apostolorumque signa tam ad fidem astruendam fieri potentia, quod omnia pænè hominum utilitati impenderentur. Inde facile ac libenter conciliati animi hominum salutis consilia ab optimè de se meritè hauriebant: mortuos, inquit, suscite, leprosus mundate, infirmos curate, demones ejcite, & ad cornulum omnium, quod gratis accepistis, gratis date. Hoc extremum si sinceritate Evangelio digna in Dei præconibus gentes cernerent, quamvis barbare, quamvis feræ, brevi profecto mansuescerent, omnique illa feritate deposita, lenissimo Christi jago victa colla submitterent. Et canes, & pilces, & ipsi immanes leones beneficia sentiunt, & eà gratitudinis suæ argumenta historicis conscribenda dederunt, quæ homines nisi flectant, saxos planè monstrant.*

Habemus etiam in hoc exemplum, quod Apostolus Paulus in procurandis proximorum subsidij etiam terrenis edidit: *In carnalibus*, ait S. Chrysolost. Hom. 37 de laudibus Pauli, *non in spiritualibus solum plurima sollicitudinis ac providentia sua documenta præstabat. Audi quomodo pro una muliere ad universum scribat populum: Commendo autem vobis Phaben sororem meam, qua est in ministerio Ecclesie, qua est in Cenchris, ut eam suscipiat in Domino dignam sanctu, & assistat ei, in negotio quocunque vestri indigerit. Et iterum: Nostu, ait, domum Stephanæ, ut & vos subditi sitis hujusmodi. Et rursum. Cognoscite, qua hujusmodi sunt. Post confirmans idem exemplo Eliæ Prophetæ, addit: *nec de viatico illorum quos evocabat curam gerere designatus est. Tito scribens, ait: Zenam legi peritum, & Apollo sollicitè præ Thom. à Jesu Oper. Tom. I.**

mitte, ut nil illu desit, etc. Qui autem pro uno servulo fugitivo Onesimo, & qui ex rebus Domini multa substraxerat, integram omnique assidu epistolam plenam ad Philem sine cunctatione composuit, qualis circa alios fuerit perpende. Unum enim ille pudore dignum putavit, aliquid scilicet pro cujuslibet salute negligere. Propter hoc agebat omnia, nec omnino quicquam prohibu, qui salvandi erant, cunctabatur impendere, non verba, non pecunias, non corpus ipsum. Quoniam, inquit, libenter impendam, & superimpendam ipse pro animabus vestris. Hæc enim expeditissima ad conciliandos Evangelio homines via est. Sentiant Infideles, sentiant Catechumeni, sentiant Neophyti, patrem & advocatum. Pro ijs sæpè impellet apud Ducem & Magistratum, hos à militum injuriis tueatur, horum egestati consolat, vel propria mendicitate. Si quid acerbius designandum erit in aliquem, hujus ipse administer non sit. Thesaurizet potius filius parens, ac non solum sua, sed & felibenter impendat, & superimpendat pro animabus eorum, licet plus diligens minus ipse diligatur: neque datum requirat, sed fructum.

Præterea in Christianis non solum barbarissimæ nationes, sed & Japonenses, & Chinentes nihil ita suspiciunt atque admirantur, quam beneficentiam, & liberalitatem: præsertim cum eà ad se redundare perspexerint: quia in et illos, maxime vero inter Indos, Stipem vilem, aut pusillum frumenti, qui ulro alteri præbeat vix invenitur: sunt enim in ægrotos parum misericordes, in senes, & egentes illiberales, in oppressos laboribus & arumnis, inhumani. In contrariis igitur ministeriis resplendat Christiana charitas, quæ in beneficentia sua est: quæ excolenda & verbis & factis à ministro Christi. Quare ejus studium in conversione infidelium inter alia sit, operari bonum ad omnes; neque pigeat Evangelij ministrum ægrotos visitare, xenio aliquo recreare, famelicum cibario saltem pane pascere, nudum operire, pauperem, cui non est adjuvor, à divitiarum calumniis & potentia eripere, pro afflictis Principem Magistratumve convenire, cælibes matrimonio honestè quaesito collocare, rem familiarem consilio augere, morientibus sedulo & benignè assistere, sepulturam curare, eos qui quaeruntur ad mortem eripere, lites & dissidia componere: omni denique officij genere cumulatè prosequi: siquidem certissimè sciat Christo Christianæque Religioni honorem maximum ad spiritualem fratrum salutem viam apertam, sibi præmium copiosum parari: si verum illud est quod veritas ipsa dixit Matth. 25. *Quod minimis istu fecistis, mihi fecistis.*

CAPVT IV.

Oportere Ministros ante omnia sibi ipsis attendere.

Primum, & ante omnia præ oculis habendum est, ne zelus alios promovendi, sive ad fidem convertendi, aded fervens & ardens sit, ut sui jara à Ministris neglecta alijs existiment se commode posse consulere: nam & charitas, quæ tanta ac tam præclara virtus est, ordinata esse debet, idque aded necessarium esse, ut si ordinata non sit, nec charitas quidem sit, sed aliquis alius effectus charitatem simulans. Ordo autem præcipuus hic est, ut in ijs

quæ spiritalia sunt, & quæ ad gratiam Dei, nostramque salutem attinent, prius quisque se ipsum, suamque utilitatem ac profectum amet & curet, quam proximi illius. Idque ita præcipit Deus: quod tum Theologi omnes uno consensu docent, tum B. Thomas 2. 2. q. 24. hoc etiam argumentum solido ac gravi confirmat: quoniam, inquit, charitas fundatur in communicatione bonorum spiritualium: atqui post DEUM, qui est fundamentum, quisque sibi primus est, qui participat huius boni, proximos autem diligimus, ut socios in tali participatione. Quamobrem sicut unitas potior est, quam unio; ita quod homo tali bono fruatur, potior est ratio diligendi, quam quod alius ei socius sit in fruendo. Quo quidemposito, illud etiam verè ac necessariò concluditur, non posse charitatis habitum inclinare, ut pro aliis quiconque sint, etiam ad omne hominum genus salvandum, non dico vel minimum committatur peccatum, sed ne ipsos quidem charitatis ullum detrimentum admittatur, non magis quam ex glacie ignis exultat: atque, hoc etiam à Theologis pænè omnibus traditur.

Mat. 16 Habemus etiam de hoc manifestam Salvatoris sententiam Mat. 16. Quid prodest, inquit, homini, si universum mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur? Quam sententiam ne quis de lucro temporali intelligendam putet, certè cum S. Bernardus ad hunc ipsum spirituales proximorum profectum discrete applicat, 10. de Consideratione: Si totus (inquit) vult esse omnium, instar illius, qui omnia omnibus factus est, laudo humanitatem; sed si plena sit. Quomodo autem plena te excludit? Et tu homo es, ergo ut integra & plena sit humanitas, colligat & te in se sitis, qui omnes respicit, alioquin quid tibi prodest, iuxta verbum Domini, Si universos lucraris, te unum perdas? Quare cum omnes te habeant, esto etiam tu ex habentibus unus. Quid solus fraudarius munere tui? Usquequo vadens spiritus & non rediens? Usquequo non recipis te, & ipse inter alios vice tua? Sapientibus & insipientibus debitor es. & soli negas te tibi? Stultus, & sapiens servus & liber, dives & pauper, vir & femina, senex & juvenis, Clericus & laicus, iustus & impius, omnes pariter participant te: omnes de fonte publico bibunt pectore tuo, & tu seorsim sitiens stabis? Si male dicitur, qui partem suam facit deterio-rem, quid ille qui se penitus reddit expertem? Hæc Bernardus.

Eademque ferè repetit lib. 20. In acquisitione, inquit, salutis, nemo tibi germanior unico matris tuae. Quæ autem stulticia est, cum nostro dispendio, aliorum lucra servare vellet? Quare illud potius audiendum & semper ob oculis habendum est Spiritus sancti consilium: quo hoc ipsum ita monemur Eccl. 29. Recurre proximum tuum secundum virtutem tuam, & attende tibi ne incidas, id est, ne cadas ipse, qui namque lapsus sit primum, ipse male habet, deinde ne alios quidem jacentes sublevarè potest. Meminisse etiam oportet virginum illarum, quarum ideo ipsius oris Domini laudata est prudentia: quia dum ab aliis virginibus rogarentur, ut de oleo, quod habebant, si impertirentur, responderunt: Ne forte vobis & vobis non sufficiat, ite potius ad vendentes, & emitte vobis. Sic enim dictum hoc huic ipsi rei, de qua agimus, scilicet è applicat S. Bernardus in Cantibus, ac tum alia multa addit in hanc sententiam Serm. 18. Si sapi, inquit, sacerdos concham te exhibeat, & non canalem: hæc enim panis simul, & recipit, & refundit: illa verò donec impleatur, expectat, & sic, quod super abundat, sine suo damno communicat, sciens maledictum, qui partem suam facit deterio-rem. Et ne meum consilium contemptibile ducas, audi

sapienter me: Stultus, ait Salomon, profert totum spiritum suum simul, sapiens reservat in posterum. Verum canales multos habemus hodie in Ecclesia, conchas verò per paucas. Tanta charitatis sunt, per quos nobis caelestia fluenta emanant, ut ante effunderè, quam insundi velint, loqui quam audire paratioris, & prompti docere, quod ipsi non didicerunt, & alijs præfisse gestientes, qui se ipsos regere nesciunt.

Præter Bernardum verò id docuerunt rectè alij Patres Greg. Nazianzen in Apologetico: Presbyteri officium caelestem quandam vitam requirit, primo purgari, deinde purgare, sapientia instrui, & sic alios sapientes reddere; lumen fieri, & alios illustrare; accedere ad DEUM, & alios adducere, sanctificari, & alia sanctitatem asserre. Hoc verò ita certum est, ut ne pluribus quidem confirmari opus sit: tum quia animarum conversio, earumque omnis profectus, & incrementum, etsi à DEO tota sit, maxime tamen pendet à Ministrorum probitate, vitæque integritate: qua neglecta, necesse est, ut cetera etiam corruant. Tum etiam, quia veris sanctis inter gentes humana ad virtutem adjumenta sunt rarissima, impedimenta autem & occasiones libidinis, avaritiæque incentiva complurima. Quare oportet eos salutaris suæ minimè esse negligentes, & quotidie spiritum interiore quem hominem renovantes, radices alias in virtutibus micere, ut ingruentium ventorum tempestati viriliter resistant, memores semper magni Apostoli PAULI, qui cum talis tantumque esset, assidue castigabar tamen & in servitute redigebat corpus suum, ne cum alijs prædicasset, ipse reprobus efficeretur. Quam curam necesse est, ut unusquisque sui ipsius diligentem gerat: ad quam non modicum juvabit, si orationis mentalis quotidiana exercitia non præmittat: si conscientia puritati studeat, cui examen quotidianum valde necessarium, & præsentaneum adjumentum est, simul cum passionum mortificatione, sui ipsius abnegatione, ac rerum humanarum contemptu, Christi virtutum accurata imitatione, ferventi salutis animarum zelo, ac in primis ardenti in DEUM, ac Dominum nostrum JESUM Christum amore, ejusque unius gloriæ purgatissima intentione.

CAPVT V.

De prudentia ministris sancti Evangelij in juvandis Infidelibus, & conversatiõne cum illis necessaria.

PRudentia, quam alio nomine sancti Patres discretionem, sive virtutum omnium lucernam appellant, rebus agendis modum & formam præscribit, ut recto tramite in illum finem perveniant. Hæc autem virtus præter charitatem, quæ mater est omnium virtutum, in viro Evangelico maximè desideratur. Quare Dominus illa duo in Evangelio copulavit, fidelis servus & prudens, ut rem laudabilem, (ut inquit noster Joannes Hierosolymitanus, alius Auctor operis Imperfecti, Homil. 51.) sed rarissimam proponeret, ut quis fidelis inveniretur & prudens. Et infra: quanto ergo rarior invenitur fidelis & prudens, tanto qui inventus fuerit beator est.

Ad hanc igitur virtutem in conversione Infidelium exercendam, primum spectat, ut operarij pru-